

*Пугачова Ніна Георгіївна,
Глемботцька Олеся Павлівна*

З ДОСВІДУ ЗАСТОСУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ УМОВ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В ПРОФЕСІЙНОМУ НАВЧАННІ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ІЗ ПРАВА

Анотація. У статті розкриваються сутність, зміст та види особистісно орієнтованих технологій навчання, спрямованих на реалізацію механізму соціалізації молоді в умовах імплементації України до європейського освітнього простору. Особлива увага приділяється презентації практичного досвіду застосування психолого-педагогічних та організаційних умов соціального партнерства за допомогою провадження засобів особистісно орієнтованих технологій у навчальному процесі професійного навчання підготовки молодших спеціалістів з права в Харківському автомобільно-дорожньому технікумі.

Ключові слова: практичний досвід, особистісно орієнтовані технології, індивідуально-компетентнісний підхід, професійна спрямованість.

*Пугачёва Нина Георгиевна,
Глембоцька Олеся Павловна*

ИЗ ОПЫТА ПРИМЕНЕНИЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ И ОРГАНИЗАЦИОННЫХ УСЛОВИЙ СОЦИАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ ОБУЧЕНИИ МЛАДШИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПРАВА

Аннотация. В статье раскрываются сущность, содержание и виды личностно ориентированных технологий обучения, направленных на реализацию механизма социализации молодежи в процессе имплементации Украины в европейский образовательный простор. Особое внимание уделяется презентации практического опыта использования психолого-педагогических и организационных условий социального партнерства с помощью внедрения способов личностно ориентированных технологий в учебном процессе профессионального обучения подготовки младших специалистов права в Харьковском автомобильно-дорожном техникуме.

Ключевые слова: практический опыт, личностно ориентированные технологии, индивидуально-компетентносный подход, профессиональное направление.

*Pugacheva Nina Georgiouna,
Hlembottska Olesya Pavlyvna*

EXPERIENCE OF PSYCHOLOGICAL AND EDUCATIONAL AND ORGANIZATIONAL CONDITIONS SOCIAL PARTNERSHIP IN THE VOCATIONAL TRAINING OF JUNIOR SPECIALISTS WITH THE RIGHT

Abstract. The substance, the content and kinds of personal oriental technologies of teaching are lighted in this article, which are directed on the realization of mechanism of socialization of youth in the process of implementation of Ukraine into European education spaciousness. Special attention is paid to the presentation of

practical skill of the use of psychopedagogical and organizational conditions of social partnership with a help of introduction of modes of personal oriental technologies in an educational process of professional training of junior specialists in a sphere of law in Kharkov auto-road technical school.

Key words: *virtually experience, lychnostno oriented techno logs, individual-kompetentnosnyy Approach, professional direction.*

Виклад основного матеріалу

Процес імплементації України до європейського освітнього простору потребує вдосконалення системи якості освіти, впливає на темпи та рівень науково-технічного, економічного і соціально-культурного прогресу, а також на формування інтелектуального потенціалу нації.

В Харківському автомобільно-дорожньому технікумі особлива увага приділяється реалізації набутого практичного досвіду застосування психолого-педагогічних та організаційних умов соціального партнерства за допомогою провадження засобів особистісно орієнтованих технологій у навчальному процесі професійного навчання підготовки молодших спеціалістів із права.

Впровадження у навчально-виховний процес Харківського автомобільно-дорожнього технікуму особистісно орієнтованих технологій відбувається поетапно і розпочинається зі з'ясування інтелектуального, духовного та культурного рівня студентів нового набору.

З цією метою на початку кожного навчального року класні керівники разом з практичним психологом складають психолого-педагогічну характеристику групи, яка, окрім стандартних статистичних даних, містить коротку оцінку особливостей характеру, суб'єктивних рис та типів темпераменту кожного з членів групи, перелік їх досягнень та стягнень, загальну оцінку поведінки на заняттях та в позааудиторний час, з метою допомоги викладачам у формуванні індивідуально-компетентнісного підходу до кожного окремого студента та встановлення взаємозв'язку і вибору моделі поведінки з урахуванням особливостей студена.

Щороку на засіданні методичної ради технікуму проводиться розширене засідання методичної ради щодо адаптації студентів нового набору під керівництвом заступників директора з навчальної та виховної роботи, завідувачів відділень, викладачів груп нового набору та класних керівників. На засіданні присутні ознайомлюються з психолого-педагогічними характеристиками груп, окремими думками викладачів та класних керівників, порадами психолога ХАДТ. Результатами заходів є практичні рекомендації щодо адаптації студентів нового набору з урахуванням суб'єктивного досвіду життєдіяльності, набутому студентом заздалегідь (перед навчанням у технікумі) в конкретних умовах сім'ї та школи, соціокультурного оточення, в процесі сприймання та розуміння ним світу людей та речей, що значною мірою підвищує якість та ефективність навчання, забезпечує його професійну спрямованість, створює сприятливу атмосферу для формування самостійності, ініціативності та творчості майбутніх фахівців.

На наступних етапах упровадження системи особистісно орієнтованої освіти в навчально-виховний процес викладачі відділення «Правознавство»

використовують інноваційні педагогічні технології навчання, спрямовані на отримання знань (порівняно з рівнем, виявленим при первинній діагностиці якості знань студентів нового набору), подальший розвиток умінь та навичок, якими повинен оволодіти студент-правник та які потрібні для складання єдиного уніфікованого кваліфікаційного екзамену з юридичних дисциплін.

Отже, характерною особливістю особистісно орієнтованої освіти є варіативність, що враховує рівні потреб, інтересів, схильностей, здібностей і можливостей студента, а основними вимогами до інноваційних технологій здійснення навчального процесу є:

1. Навчальний матеріал забезпечує виявлення рівня залишкових знань студентів, ураховуючи досвід їх попереднього навчання, тобто встановлення рівня попередньої підготовки, спираючись на державні стандарти.

2. Виклад навчального матеріалу викладачем спрямовується не тільки на розширення його обсягу, структурування, інтегрування, узагальнення предметного змісту, а також і на постійне перетворення набутих знань у переконання.

3. Враховуючи інтереси студента, рівень його знань і вмій, з метою розвитку його особистості визначається триєдина мета кожного заняття та формується увесь навчальний процес навколо цієї мети.

4. Активне стимулювання студентів до самостійної освітньої діяльності, зміст і форми якої дають змогу забезпечувати можливість самоосвіти, саморозвитку, самовираження під час оволодіння знаннями.

Викладачами відділення складені методичні розробки щодо організації самостійної роботи студентів, які містять завдання різних рівнів складності, варіативні тести для перевірки якості засвоєння матеріалу, що забезпечують диференційований підхід до кожного окремого студента.

Написання курсової роботи – самостійне наукове дослідження в галузі актуальних для студента знань та є не лише засобом їх перевірки, а й формою активного вивчення державно-правових явищ, засобом залучення студентів до самостійного теоретичного аналізу актуальних проблем їх розвитку [1, с. 64]

Виконуючи курсову роботу, студент опановує досягнення сучасної юридичної науки, методи наукового дослідження, навички пошуку наукових джерел за обраною темою, вчиться узагальнювати явища і факти реального життя, формує своє правове мислення, виробляє особисте ставлення до сучасних державно-правових проблем. Виконання курсової роботи привчає студента до самостійного осмислення ключових питань всього комплексу юридичних наук.

Індивідуальний підхід до кожного студента з боку викладача – наукового керівника – необхідний, адже, обираючи тему курсової роботи студенту слід добре зважити власні сили й можливості (а це достатньо суб'єктивна оцінка). Консультація з науковим керівником, який знає рівень підготовки студента і може поради, чи варто йому братися за певну тему, є важливою, бо успішність виконання курсової роботи залежить не тільки від ґрунтовних знань із дисципліни, а й, значною мірою, від володіння методикою наукового дослідження, тобто вміння самостійно знаходити потрібну наукову літературу, планувати та організовувати дослідження, аналізувати фактичний матеріал тощо.

5. Всі методичні рішення (мотивація, актуалізація опорних знань, обрання методів та прийомів викладення навчального матеріалу) застосовуються викладачами диференційовано у різних групах нового набору, з урахуванням особистостей студентів: їхніх потреб, мотивів, здібностей, активності, інтелекту, і все це обов'язково обговорюється і ухвалюється на засіданнях циклових комісій з наступним аналізом та узагальненням.

Викладачі відділення у навчальному процесі ефективно поєднують інформаційні, практичні та наочні методи навчання, які спрямовані на реалізацію принципу суб'єктивності освіти через спеціальне конструювання навчального тексту, дидактичного матеріалу, методичних рекомендацій до його використання, типів навчального діалогу, форм контролю за особистісним розвитком студента під час навчально-пізнавальної діяльності, серед яких провідне місце займають проблемні, бінарні лекції та лекції-візуалізації [2, с. 38]

Особливе місце серед особистісно орієнтованих технологій навчання на відділенні «Правознавство» займає ділова гра як форма організації навчання, виховання і розвитку особистості, яка здійснюється педагогом на основі цілеспрямовано організованої діяльності студентів за спеціально розробленим ігровим сценарієм, спираючись на максимальну самоорганізацію студентів при моделюванні досвіду людської діяльності [1, с. 89]

Ігрова технологія навчання з метою психологічного стимулювання студентів до прийняття самостійних рішень, можливості переносу знань та досвіду діяльності із навчальної ситуації в реальну повинна відповідати вимогам: наявність проблеми, що потребує розв'язання (практична ситуація); моделювання ігрової ситуації, аналогічній соціальній професії або науковій проблемі; наявність учасників гри, що виконують ігрові ролі; активна взаємодія гравців між собою та педагогом; високе емоціональне напруження учасників; імпровізаційний характер дій гравців.

6. Забезпечення контролю та оцінювання навчальних досягнень студента не повинно зводитись тільки до визначення певного результату, а й сприяти формуванню подальшої мотивації до навчання.

Найяскравіше цей процес простежується під час проходження студентами виробничої практики. Виробничу практику студенти IV курсу відділення «Правознавство» проходять з метою виконання певних дій у реальних умовах професійної діяльності.

Розподіл студентів на місця проходження практики має на меті врахувати як побажання студента, так і положень договору про цільове призначення підготовки молодшого спеціаліста. Керівник практики дає кожному студенту конкретне індивідуальне завдання (передбачене в програмі практики), яке спирається на специфіку діяльності бази практики – підприємства, установи, організації, мета якого є вироблення у студентів умінь та навичок самостійного розв'язання навчальних, дослідних та організаційних завдань. Виконання індивідуального завдання активізує діяльність студентів, розширює світогляд, підвищує ініціативу, робить проходження практики конкретнішим і спрямованим на якіснішу підготовку студента до професійної діяльності.

Висновки

Таким чином, метою використання особистісно орієнтованих технологій на відділенні «Правознавство» є підтримка та розвиток природних якостей особистості, її індивідуальних здібностей, допомога у соціалізації, культурної ідентифікації, творчої самореалізації.

Список використаних джерел

1. Безбородько В. П. Педагогіка та інноваційні технології освіти / В. П. Безбородько. – Л. ; Новий світ-2000, 2005. – 126 с.
2. Чобітько М. Г. Технологія поетапного нарощування професіоналізму майбутніх вчителів у процесі особистісно орієнтованої професійної підготовки у вищих педагогічних навчальних закладах: метод. реком. / М. Г. Чобітько. – Черкаси: Брама-Україна, 2007. – 56 с.
3. Якиманская И. С. Разработка технологии личностно ориентированного обучения / И. С. Якиманская // Вопросы психологии. – 1995. – № 2. – С. 14–20.